

ESTAFETTE



Kerkgeschiedenis 1 thv

Lars Veldhuizen

Hanneke Veurink-de Jonge

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Het ontstaan van de kerk	7
2. De kerk bedreigd.....	9
3. Dwalingen in de kerk	15
4. Een ommekeer.....	19
5. Kerkvader Aurelius Augustinus	23
Verdieping: volksverhuizing	28
6. Paus Gregorius.....	29
7. De Islam	32
8. Evangelie in de Lage Landen	34
9. Karel de Grote.....	37

Voorwoord

De titel van deze kerkgeschiedenis methode is: 'Estafette'. Je hebt vast wel eens mee gedaan aan een estafette. Je probeert zo snel en goed mogelijk het stokje door te geven aan de volgende persoon. Zo moet dat ook in de kerk. We proberen zo goed mogelijk het geloof en alles wat daar mee te maken heeft door te geven. Zonder God is dit onmogelijk. Door God blijft de kerk bestaan ondanks ruzie en dwaling. We mogen er op vertrouwen dat God er voor zorgt dat het stokje wordt doorgegeven. Uit de geschiedenis van de kerk kun jij leren hoe je het stokje kunt doorgeven.

Naast dat je bij een estafette het stokje goed wilt doorgeven wil je natuurlijk ook winnen. God belooft dat we niet eeuwig het stokje hoeven door te geven. Er komt namelijk een tijd dat we de finish mogen bereiken. Dan mogen we voor eeuwig uitrusten en hoeven we ons niet meer druk te maken over het doorgeven van het stokje. Maar tot die tijd zullen we ons best moeten doen om de finish te behalen. Help je mee om het stokje door te geven?

Veel plezier met deze methode.

Lars Veldhuizen en Hanneke Veurink-de Jonge

2 Tim 4 : 7, 8

Maar ik heb de goede strijd gestreden, de wedloop volbracht, het geloof behouden. Nu wacht mij de krans van de gerechtigheid die de Heer, de rechtvaardige rechter, aan mij zal geven op de grote dag; en niet alleen aan mij, maar aan allen die naar zijn komst hebben uitgezien.

1. Het ontstaan van de kerk

Opdracht 1



- Werk in groepjes. Pak een groot vel papier. Zet in het midden het woord 'Kerk'. Schrijf er met elkaar zoveel mogelijk woorden op die met de kerk te maken hebben.

Wissel na 5 minuten je blad met het blad van een andere groep en vergelijk dit blad met jullie eigen blad. Vul eventueel woorden aan.



- Bekijk het filmpje via: http://www.youtube.com/watch?v=FxW8Vhsl1_0
- Wat is de kerk?
- Hoeveel kerken zijn er eigenlijk?

Opdracht 2

Ga naar de website van jouw kerk en beantwoord de volgende vragen:



- Hoe heet het kerkverband waar jij lid van bent?
- Heeft jullie kerk een kerkenraad of oudstenraad?
- Hoe heet de dominee of voorganger?
- Hoeveel diensten zijn er op zondag?
- Ben jij lid van een jeugdclub?
- Worden er leuke uitjes gepromoot.
- Spreekt de website jou aan. Waarom wel/niet?

Kerk en jij

Nu ben jij lid van een kerk. Het is heel normaal dat je daar naartoe gaat. Je hoort er immers bij. Toch is het best vreemd dat wij lid zijn van een kerk, terwijl de meeste mensen in Nederland geen lid zijn van een kerk. Waar komt de kerk eigenlijk vandaan? Wie heeft het verzonnen dat we daar iedere week naartoe gaan om elkaar te ontmoeten, maar belangrijker, om God te ontmoeten? Dat is een lang verhaal. We willen je daarom meenemen naar het begin van de geschiedenis van de kerk.

33 na Christus

Jezus is gekruisigd, begraven en opgestaan uit de dood. Hij ontmoet zijn leerlingen op de olijfberg. Hij weet: Ik ga naar mijn Vader in de hemel. Mijn werk hier op aarde zit erop. Mijn discipelen zijn er klaar voor om in Mijn naam de wereld te veroveren. Daarom geef Ik ze de grote opdracht mee:

*Jezus kwam op hen toe en zei: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. **Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.'** (Mattheüs 28 vers 18-20)*

Dat is nogal een behoorlijke opdracht. Gelukkig hoeven de leerlingen dit niet alleen te doen. Jezus zou niet stilzitten in de hemel. Hij zou hun de Heilige Geest sturen, die hen voor dit werk de kracht zou geven. Hierop moesten ze eerst wachten.

Opdracht 3

Lees de grote opdracht van Jezus hierboven nog eens goed.



- Welke drie dingen moeten de leerlingen van Jezus doen?
- Welke bemoediging geeft Jezus hen eerst?
- Welke belofte geeft Jezus hen daarna?
- Discussievraag: Wat hebben wij nog aan deze opdracht?

Op het Pinksterfeest kwam de heilige Geest. De leerlingen werden vervuld met de kracht van de overwinnende Heer. Vanaf dat moment zijn ze de straat op gegaan om de blijde boodschap over de Here Jezus te vertellen. En veel mensen kwamen tot geloof in Jezus. Deze mensen zochten elkaar op om met elkaar te praten over wat Jezus voor hen had gedaan. Verder wilden ze graag dat de leerlingen van Jezus, die nu apostelen genoemd worden, hen vertelden over wat Jezus hen geleerd had. Ze wilden alles weten over Jezus. Ze kwamen bij elkaar thuis samen en deelden alles met elkaar.

Opdracht 4

Lees Handelingen 4 vers 32 tot Handelingen 5 vers 16



- Wat is er bijzonder aan deze eerste gemeente?
- Wat is de rol van de apostelen?
- Wat gaat er mis?
- Welke zonde doen Ananias en Saffira?
- Vind je dat ze te zwaar worden gestraft? Waarom wel/niet?
- Wat vindt het volk van de nieuwe kerk? (zie 5 vers 13)
- Praten de mensen in jouw woonplaats ook zo over jullie kerk? Waarom wel/niet?

Rabbi = Meester

Discipel = Leerling

Apostel = Gezant

Evangelie = de blijde boodschap of het goede nieuws

De eerste gemeenten kwamen altijd samen op zondagochtend vroeg. Na de dienst gingen ze dan aan het werk. De mensen werkten toen gewoon op zondag, want de joodse sabbat is namelijk de zaterdag. Ze kwamen op zondag bij elkaar omdat dat de opstandingsdag van de Here Jezus is. Eigenlijk vieren we iedere zondag een beetje Pasen.

2. De kerk bedreigd

Er breken vervolgingen los. Eerst wordt de jonge kerk vervolgd door de joodse leiders. Zij kunnen het niet verkroppen dat volgelingen van de man die ze net gedood hebben zijn werk voortzetten. Die sekte moet uit de weg geruimd worden. De apostelen worden opgepakt en in de gevangenis gegooid. Maar God zorgt voor zijn kerk. Er gebeuren allerlei wonderen, want het werk moet doorgaan. Overigens hielpen de vervolgingen mee om het christendom uit te breiden. Doordat de christenen werden vervolgd vluchtten ze naar andere plaatsen, waar ze niet konden zwijgen van hun redding door Jezus Christus. In die plaatsen kwamen door het werk van de Heilige Geest ook mensen tot geloof, die samen een gemeenschap vormden. Vervolgens braken daar ook vervolgingen uit, waardoor de mensen weer moesten vluchten en in andere plaatsen kwamen, waar ze weer vertelden over de Here Jezus. Zo breidde het christendom zich als een olievlek uit over het land.

Opdracht 1



- a. Hieronder zie je 4 links naar filmpjes over christenvervolging. Bekijk deze filmpjes en geef van ieder filmpje een korte samenvatting. Schrijf er ook bij wat het filmpje van jou vraagt om te doen.

http://www.youtube.com/watch?v=OK_GQi7la4M

<http://www.youtube.com/watch?v=wt5QQR0KMMA&feature=relmfu>

<http://www.youtube.com/watch?v=mFr4vk3IODs>

<http://www.youtube.com/watch?v=hGSVcp3hAoc&feature=relmfu>

- b. Bekijk je antwoorden bij vraag a eens. Wat kun jij doen voor vervolgte christenen?

De apostel Saulus

Het evangelie in heel het land Israel? Dat was niet genoeg. Jezus had gezegd dat het evangelie aan alle volken gebracht moest worden. Daarom riep Hij vanuit de hemel Saulus. Hij werd aangesteld als apostel voor de heidenen. Met heidenen worden alle niet-joden bedoeld. En Saulus, die later Paulus wordt genoemd, gaat op reis. Hij reist het hele Romeinse rijk door en sticht op veel plaatsen kerken.

Maar kon dat allemaal dan zomaar? Nou, makkelijk ging het allemaal niet. Als de Heilige Geest de harten van mensen niet veranderd, zullen ze niet geloven in Jezus

Hellenisme

Het Romeinse rijk werd gekenmerkt door het hellenisme. Hellenisme is de vermenging van de oosterse cultuur met de Griekse cultuur. Ook de godsdiensten en verschillende goden werden vermengd. Hierdoor ontstond een grote interesse in allerlei nieuwe ideeën en filosofieën. Paulus kwam met een heel nieuwe leer. Juist vanwege het hellenisme waren veel mensen hierin geïnteresseerd.

als hun verlosser. De Heilige Geest werkte dan ook door de prediking van Paulus heen.

Maar niet alle mensen zaten te wachten op de blijde boodschap. Paulus heeft dan ook een onvoorstelbaar zwaar leven gehad. Toch heeft hij het voor elkaar gekregen om in een tijdsbestek van ongeveer 25 jaar het evangelie tot in Rome te brengen. En daarmee schoot hij de pijl van het evangelie in het hart van het Romeinse rijk.

Opdracht 2



- God stuurt Paulus de wereld in om het evangelie bekend te maken. Het einddoel van Paulus is Rome. Kun je bedenken waarom God Paulus in Rome wilde hebben?
- Lees 2 Korinthe 11 vers 24-29. Paulus had dit over voor de verkondiging van het evangelie. Ken jij mensen die lijden voor Jezus?
- Bespreek in je groepje wat lijden voor Jezus betekent in deze tijd hier in Nederland. Schrijf zo veel mogelijk dingen op.

Verspreiding van het evangelie

Er waren een aantal redenen waarom het evangelie van de Here Jezus zich zo snel kon verspreiden:

- De verspreiding vond plaats tijdens de Pax Romana (de Romeinse vrede). Dat was een periode van politieke stabiliteit, die duurde vanaf het begin van de jaartelling tot ongeveer 180 na Chr.
- In het Romeinse rijk spraken alle mensen dezelfde taal, namelijk Grieks.
- Er zijn goede verbindingswegen tussen de steden.
- De mensen geloofden in heel veel goden en stonden open voor nieuwe ideeën.

God zond zijn Zoon juist in deze tijd. Paulus spreekt hierover in Galaten 4 vers 4. Hij zegt: *'toen de tijd gekomen was zond God zijn Zoon'*. In oudere Bijbelvertalingen wordt dit 'de volheid van de tijd' genoemd.

Opdracht 3



- Lees de redenen hierboven waarom het christendom zich zo snel kon verspreiden. Welke mogelijkheden hebben wij om de naam van Jezus bekend te maken aan de wereld?
- Lees de tekst in het kadertje. Waarover gaat dit denk jij?

Over christenen deden in die tijd rare praatjes de ronde. Ze werden beschuldigd van kannibalisme. De mensen hadden gehoord dat christenen hun eigen kinderen opaten. Daarbij gebruikten ze teksten als: *'neem, eet, dit is mijn lichaam'* en *'neem, drink hieruit, dit is mijn bloed'*. Dat is verschrikkelijk! Die christenen zijn niet goed wijs! Die moeten we aanpakken!

Het conflict tussen kerk en wereld

Het christendom breidde zich snel uit over het Romeinse rijk. In het begin dachten de Romeinen dat het christendom een soort richting binnen het Jodendom was. En Joden hadden een vrijstelling van de Romeinen om hun godsdienst in vrijheid uit te oefenen. De Joden zelf namen echter al snel afstand van de Christenen. Steeds meer Grieken en Romeinen voegden zich bij de christenen. Het afwijkende gedrag ging steeds meer opvallen.

- Christenen deden niet meer mee aan heidense offerfeesten.
- Christenen verkondigden een man die door het Romeinse recht ter dood was veroordeeld.
- Christenen erkenden slechts één God en namen afstand van de goden die ze eerder altijd vereerd hadden.
- Christenen offerden niet aan de keizer, wat verplicht was voor iedereen.
- Christenen spraken over een eigen Koning en dat er een nieuw Koninkrijk op komst was.
- Christenen waren teruggetrokken. Ze kwamen niet bij feesten en toneelvoorstellingen en waren tegen prostitutie.
- Christenen noemden elkaar broeder en zuster en begroetten elkaar met een kus.

Christenen waren totaal anders dan de rest van de Romeinse wereld. Ze vielen op. Iedereen merkte dat het aantal offers terugliep. Wanneer er een natuurramp plaatsvond, kregen de christenen gemakkelijk de schuld. De goden waren natuurlijk boos, omdat zij geen offers aan hun brachten. Christenen moesten daarom hard aangepakt worden.

De Brand van Rome

In het jaar 64 na Chr. wordt de stad Rome verwoest door een enorme brand. Veel huizen en andere gebouwen waren van hout. De harde wind wakkerde het vuur aan en blies het over de stad. Een verschrikkelijke ramp, waarbij honderden mensen zijn omgekomen. De paniek in de stad is compleet. Mannen die hun vrouw kwijt zijn, moeders die tevergeefs zoeken naar hun kinderen, mensen die in de paniek vertrapt worden of in de vlammen worden geduwd en omkomen, bejaarden die niet op tijd kunnen vluchten. Daar moet een schuldige voor aangewezen worden.



In die tijd is Nero de keizer van het Romeinse rijk. Hij is niet geliefd bij het volk en leeft een slecht leven. Nu is hij bang. Stel je voor dat het volk hem als schuldige van de ramp aanwijst. Dat mag niet gebeuren. Hij moet ervoor zorgen dat de schuld aan anderen gegeven wordt. Daarom verkondigt hij dat de christenen de brand hebben veroorzaakt.

Over hen worden toch al rare praatjes

verteld. De mensen geloven het gemakkelijk. Er breken verschrikkelijke vervolgingen uit.

Nero was onwaarschijnlijk wreed. Hij liet de christenen als fakkels branden bij zijn eigen tuinfeest. Verder werden veel christenen gekruisigd, verbannen, onthoofd, verbrand of voor de wilde dieren

gegooid in een groot stadion. Het volk werd dan uitgenodigd en kwam kijken bij dit vreselijke schouwspel. Veel van de gebeurtenissen zijn opgeschreven. Er zijn daarom ook veel verhalen bekend van christenen die zingend de dood zijn ingegaan. Deze martelaren wisten dat de Here Jezus hen in dit lijden was voorgegaan. Ze wisten dat ze door dit lijden mochten delen in Zijn overwinning. Dit gaf hen moed. De vervolging bewees dat ze bij de Here Jezus hoorden. Jezus had immers gezegd: *'Ze hebben mij vervolgd, dus zullen ze ook jullie vervolgen'*. (Johannes 15 vers 20) en: *'Gelukkig zijn jullie wanneer ze je omwille van mij uitschelden, vervolgen en van allerlei kwaad betichten'*. (Mattheüs 5 vers 11) Als martelaren waren zij er zeker van dat hun toekomst in de handen van de Heer lag. Zij mochten de eeuwige heerlijkheid ingaan en zullen als koningen heersen.

Omdat veel christenen erg moedig waren in hun vreselijke lijden, door de kracht die ze ontvingen van God, kregen ze erg veel waardering van het volk. De mensen zagen dat ze bereid waren om voor hun Koning, de Here Jezus, te sterven. Dat was nog eens dapper. De keizer probeerde de christenen uit te roeien, maar de kerk groeide juist. Veel mensen kwamen tot geloof door de martelaren die stierven. God gebruikte de vervolgingen om het christendom uit te breiden.

De tarwe van God ben ik, en door de tanden van de dieren word ik gemalen, opdat ik zuiver brood van Christus zal blijken te zijn.

Ignatius (bisschop van Antiochië)

Tot ongeveer het jaar 250 hebben verschillende keizers de christenen zwaar vervolgd. Berucht waren de vervolgingen onder keizer Nero die regeerde van 54 tot 68 na Chr. en van keizer Domitianus die regeerde van 81 tot 96 na Chr. Ook andere keizers hebben de christenen vervolgd. Vele martelaren zijn op de meest vreselijke manieren gedood. Wat heeft de duivel zijn best gedaan om de kerk van God kapot te krijgen. Het zal hem echter niet lukken, want Gods werk gaat door. Hij houdt Zijn kerk in stand.

Opdracht 4

In de tijd van keizer Nero en keizer Domitianus gingen de mensen graag naar een stadion voor vermaak. Bijvoorbeeld voor gladiatorenengevechten, paardenrennen of christenen die afgemaakt werden door wilde dieren of mee moesten doen bij spelen waarbij ze omkwamen.



- Als jij in die tijd geleefd zou hebben, zou je dit dan ook leuk gevonden hebben? Verklaar je antwoord.
- Er werd toen veel geweld gebruikt. De mensen waren daar aan gewend. Aan welk geweld ben jij gewend?
- Is geweld in films en games hetzelfde als toen in de stadions? Zo ja, wat is de overeenkomst, zo nee, wat is het verschil?
- Wat zou God van je vragen als het gaat om geweld? (Lees Ezechiël 22 vers 3-12)

Opdracht 5



Ga naar www.opendoors.nl. Voer de volgende opdracht **in groepjes van drie personen** uit.



Maak een folder en presenteer hierin het werk van Open Doors.

In deze folder moet duidelijk worden waar Open Doors voor staat, ook al heb je hiervan misschien nog nooit gehoord.



Verwerk de volgende zaken:

- Het adres en telefoonnummer van Open Doors.
- Hoeveel christenen worden wereldwijd vervolgd?
- Wie of wat zijn eigenlijk vervolgte christenen?
- Wat doet Open Doors voor vervolgte christenen? Noem minimaal 3 dingen.
- In welke 10 landen komt de grootste vervolging van christenen voor? ... en teken deze op een wereldkaartje!!
- Wat zegt de bijbel over vervolging?
- Bezoek de jongerensite en beschrijf wat jij als jongere zou kunnen doen.
- Waarom is bidden voor vervolgte christenen zo belangrijk?
- Voor welke christenen vraagt Open Doors speciaal aandacht? Noem twee namen en vertel wat er aan de hand is.
- Doe iets met het logo van Open Doors! Waarom wordt het logo op deze manier gebruikt?

De verwoesting van Jeruzalem

In het jaar 70 na Christus wordt Jeruzalem door de Romeinse legers verwoest. Ook de tempel wordt met de grond gelijk gemaakt. Keizer Vespasianus regeert dan over het rijk. Zijn zoon Titus is de generaal die het bevel voert over het leger.



Ga naar <http://www.bijbelseplaatsen.nl/plaatsen/J/Jeruzalems%20Verwoesting/219/> en lees het verhaal over de verwoesting van Jeruzalem.

Met de verwoesting van de tempel, de verwoesting van Jeruzalem en de wegvoering van het joodse volk, was het bestaan van de joodse natie tot een eind gekomen. Israël en Juda werden weggevoerd uit hun land. Het beloofde land, dat ze van de Here zelf ontvangen hadden om er te wonen, blijft verwoest achter en andere volken nemen er hun intrek.

Opdracht 6



Bekijk een fragment uit de film 'Rome' over de verwoesting van Jeruzalem.

- Waarom wilden de Romeinen de tempel sparen?
- De tempel wordt in de Bijbel het 'huis van God' genoemd. Is God door de verwoesting van de tempel Zijn huis kwijt?
- Wat is het huis van God?
- Leg uit waarom het voor Christenen geen ramp is dat de tempel in Jeruzalem is verwoest.
- Lees de stelling hiernaast. Bespreek dit in je groepje.

Stelling:

gelukkig wilde het Joodse volk niet naar Jezus luisteren, anders hadden wij nooit het evangelie ontvangen.

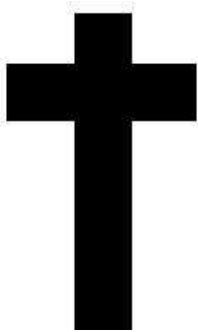
Waarom moest dit gebeuren? De Bijbel geeft ons het antwoord. In Lukas 13 vers 34 zegt Jezus: *Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt wie naar haar toe zijn gestuurd! Hoe vaak heb ik je kinderen niet bijeen willen brengen zoals een hen haar kuikens onder haar vleugels hoedt, maar jullie hebben het niet gewild.*

En in Lukas 19 vers 41-44 staat: *Toen Jezus Jeruzalem voor zich zag liggen, begon hij te huilen over het lot van de stad. Hij zei: 'Had ook jij op deze dag maar geweten wat vrede kan brengen! Maar dat blijft voor je verborgen, ook nu. Want er zal een tijd komen dat je vijanden belegeringswerken tegen je oprichten, je omsingelen en je van alle kanten insluiten. Ze zullen je met de grond gelijkmaken en je kinderen verdelgen, en ze zullen geen steen op de andere laten, omdat je de tijd van Gods ontferming niet hebt herkend.'*

Opdracht 7



Het visje was één van de symbolen van de vroege kerk. Hieronder zie je een aantal christelijke symbolen. Beschrijf van elk symbool waar deze voor staat.



1.



5.



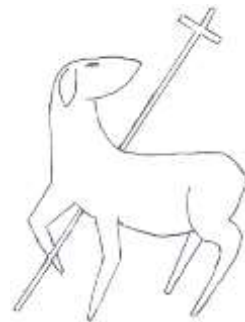
2.



4.



6.



3.



7.

3. Dwalingen in de kerk

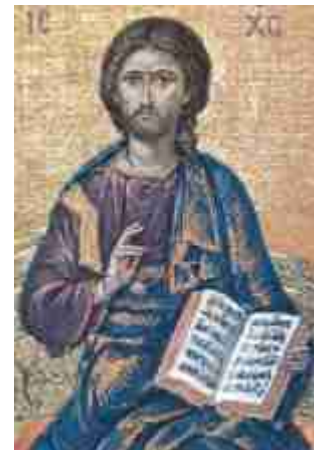
Marcion en Montanus

In veel plaatsen in het Romeinse rijk ontstonden christelijke gemeenten. De Bijbel zoals we die nu kennen was er nog niet. Het Oude Testament was wel bekend, maar het Nieuwe Testament nog niet. De apostelen hadden veel geschreven en die geschriften circuleerden binnen de christelijke gemeenten en werden door velen overgeschreven. Ze maakten er kopieën van. Er waren echter nog veel meer geschriften dan alleen de boeken uit de Bijbel. Er was nog geen richtlijn voor wat nu wel bij Gods Woord hoorde en wat niet. De geschriften die er waren, waren allemaal op boekrollen geschreven. Zowel van het Oude- als van het Nieuwe Testament, maar ook andere geschriften. De mensen hadden dus geen Bijbel, zoals jij hebt. De boekdrukkunst bestond nog helemaal niet.

Omdat er nog geen duidelijkheid was over wat Gods Woord was en wat niet, konden er gemakkelijk verkeerde invloeden in de kerk binnensluipen. Twee van deze verkeerde invloeden willen we bespreken.

Marcion

Marcion was een eigenaar van schepen en werd geboren in het jaar 85. Omdat hij moeilijkheden kreeg vertrok hij naar Rome. In Rome verkondigde hij een eigen opvatting van het evangelie. De kerk in Rome deed hem daarom in de ban. Dat betekende dat hij niet meer bij de christelijke kerk hoorde. Hij ging nu een eigen groep beginnen, die hij goed organiseerde.



Marcion

Marcion kende de verhalen over de Here Jezus. Jezus verkondigde een goede en liefdevolle God. Als Marcion om zich heen keek in de wereld zag hij dat de wereld slecht was. Een goede God kon onmogelijk zo'n slechte wereld gemaakt hebben. Daarom bedacht Marcion zijn eigen verhaal. Hij zei dat de God van het Oude Testament een slechte, onvolmaakte scheppergod was. Deze god is de bedenker van het kwaad. Hij heeft zich laten kennen in het Oude Testament en eist streng om naar zijn wet te leven. Maar er is ook een goede god. Dat is de god die Jezus ons verkondigd heeft. De slechte scheppergod heeft Jezus laten kruisigen en dacht dat hij toen gewonnen had, maar dat was maar schijn. Jezus had namelijk geen echt lichaam, maar een schijnlichaam. Door de kruisiging van Jezus bleek dat de scheppergod onrechtvaardig was en hij verloor zijn macht over alle mensen die in de prediking van Jezus geloofden. Als je in Jezus geloofde koste je dat wel wat, zei Marcion. Je moest dan breken met alles wat lichamelijk was. Dus geen wijn, geen vlees, geen seksuele omgang, enzovoorts. Als je je daar niet aan kon houden, belandde je samen met de slechte scheppergod in het eeuwige dodenrijk.

Marcion verkondigde dus twee goden. Bovendien geloofde hij niet in het verlossingswerk van Jezus. Volgens hem kon je het Oude Testament wel in de kast zetten. Verder was alleen het evangelie van

Lukas goed, behalve de geboorteverhalen over de Here Jezus, en hield hij een aantal brieven van Paulus over. De rest was niet goed. Waar kwam Jezus dan vandaan? Oh, die verscheen plotseling in Kapernaüm, volgens Marcion.

Deze leer is erg gevaarlijk. Je kunt het Oude Testament niet los zien van het Nieuwe Testament. Het Oude Testament roept om een verlosser, die echt verlost. De verlossing moet van God komen. God houdt van mensen. Hij geeft zijn eigen Zoon als Verlosser. Als je het Oude Testament weggooit, gooi je de verlossing door Jezus weg. Dan wijs je Gods liefde af. Dat is levensgevaarlijk!

Tot zijn dood in het jaar 160 vormde Marcion een aparte groep. Hij kreeg veel volgelingen. In het hele Romeinse rijk gingen christelijke theologen tegen hem schrijven. Pas drie eeuwen later is de leer van Marcion definitief verdwenen.

Opdracht 1



- Marcion dacht dat er twee goden waren. Een slechte en een goede. Hoeveel goden heeft het Christendom volgens jou?
- Lees Johannes 1 vers 14. Marcion zegt dat Jezus een schijnlichaam heeft. Wat zegt Johannes?
- Aan het Oude Testament had Marcion niets. Dat kun je net zo goed uit de Bijbel halen. Bespreek in een groepje de stelling hiernaast en geef argumenten. (gebruik daarbij Romeinen 3 vers 20)

Stelling:

Als je het Oude Testament weggooit, gooi je de verlossing door Jezus weg.

Montanus

Montanus was een heidense priester ergens in het huidige Turkije die rond het jaar 172 tot geloof komt en zich laat dopen. Direct na zijn doop begint hij te verkondigen dat hij de door Jezus beloofde 'Parakleet' (trooster) is. Jezus zegt in Johannes 14 vers 16 namelijk: *Dan zal ik de Vader vragen jullie een andere pleitbezorger te geven, die altijd bij je zal zijn: de Geest van de waarheid.* Montanus zei dat hij dat was. Hij was door God gezonden en heeft direct contact met de Heilige Geest. Dat betekende dat zijn woorden net zo betrouwbaar zijn als de Bijbel. Twee vrouwen sloten zich bij hem aan. Dat waren zijn profetessen, Priscilla en Maximilla. Montanus was er zeker van dat Jezus snel zou terugkomen. Hijzelf zou de laatste zijn die als God zelf mocht spreken, voordat Jezus terugkwam.

Rond Montanus en zijn profetessen vormt zich een groep volgelingen. Montanus legde sterk de nadruk op de wederkomst van de Here Jezus en riep zijn volgelingen op om zich daarop voor te bereiden. Ze moesten breken met de normale levensgewoonten en gaan vasten, geen tweede huwelijk aangaan en het martelaarschap aanvaarden. Hun belangrijkste jaarlijkse feestdag was Pinksteren.

De kerk vond het maar lastig, dat Montanisme. Het leek wel een opwekkingsbeweging, maar wat Montanus leerde, was niet juist. God had zich geopenbaard door Jezus. De leerlingen van de Here Jezus hadden de woorden van God opgeschreven. Het werd tijd dat duidelijk zou worden wat wel en wat niet bij Gods Woord hoort.

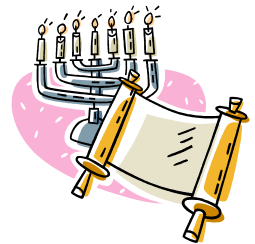
Opdracht 2



- Bespreek in een groepje wat het gevaar van Montanus is. Schrijf jullie antwoord op.
- Zien we vandaag ook nog elementen van Montanus terug?

De Bijbel

Hoe is de Bijbel nu tot stand gekomen? Er waren een heleboel verschillende boekrollen, waarop heel veel verschillende mensen allerlei dingen over God en de kerk hadden gezet. Welke van deze 'geschriften' horen nu bij het Woord van God en welke niet? Het Oude Testament was allang bekend. Die werd al eeuwen door de Joden gebruikt en ook Jezus gaf hieruit onderwijs aan de mensen. Het gaat om het Nieuwe Testament. Wat is het Woord van God?



Om dit vast te stellen werden de volgende regels gebruikt:

- Het geschrift moest door een apostel geschreven zijn, of door iemand die vlakbij een apostel leefde.
- Het geschrift moest door de christelijke gemeenten geaccepteerd zijn. In de gemeenten was algemeen bekend dat dit de boeken waren die God had gegeven.
- De inhoud van het geschrift moest overeenkomen met de al bekende en erkende geschriften (het Oude Testament en wat al bekend was van het Nieuwe Testament)

Al voor het jaar 200 was een groot deel van het Nieuwe Testament bekend. Zo was bekend dat de vier evangeliën, Handelingen, dertien brieven van Paulus, Hebreeën en Openbaring bij het Woord van God hoorden. Over een aantal boeken was ook discussie, zoals 2 Petrus, 2 en 3 Johannes, Judas, de eerste brief van Clemens en Herder van Hermas. Zoals je ziet zijn de eerste vier wel in de Bijbel beland en de laatste twee niet.

Canon:

De Bijbel heeft 66 canonieke boeken. 39 in het Oude Testament en 27 in het Nieuwe Testament. Het woord canon betekent maatstaf of richtsnoer. Deze boeken hebben gezag en vormen het Woord van God.

Langzamerhand werd men het eens over welke boeken Gods Woord waren en welke niet. In het jaar 367 heeft bisschop Athanasius in een rondzendbrief een lijst van 27 boeken opgenomen die wij nu kennen als het Nieuwe Testament. Op een grote kerkvergadering (Concilie) in datzelfde jaar heeft de

Apocrief:

Naast canonieke boeken zijn er ook apocriefe boeken. Dat zijn alle andere geschriften die niet bij de Bijbel horen. Het woord apocrief betekent geheim of verborgen. Deze boeken hebben geen gezag en zijn daarom niet Gods Woord. Bekende apocriefe boeken zijn 1 en 2 Makkabeeën, Tobit, Wijsheid van Jezus Sirach en Judith.

kerk gezegd dat in de kerk alleen de boeken van de Bijbel gebruikt mogen worden. Zo wordt Gods Woord bewaard.

Belangrijk om te weten is dat de boeken die in de Bijbel zijn gekomen niet door mensen zijn uitgezocht, maar dat deze boeken 'gezag' hebben. Dat betekent dat je merkt dat God spreekt wanneer je ze leest. God zelf heeft ervoor gezorgd dat Zijn woorden in de Bijbel terecht zijn gekomen. De Bijbel heeft daarom gezag.

Opdracht 3



Vorm een groepje van vier personen. Ga naar www.glogster.com. Maak een account aan.



- a. Maak op glogster.com een poster over de Bijbel. Verwerk daarin de volgende woorden: Bijbel, Canoniek, Apocrief, Gezag, 66, Oude Testament, Nieuwe Testament. Natuurlijk zoek je er allerlei mooie plaatjes bij.
- b. Deel de link met je docent.
- c. Succes!

4. Een ommekeer

Rond het jaar 200 waren er in de grotere plaatsen rond de Middellandse Zee overal christelijke gemeenten. Er waren in het Romeinse Rijk overal evangeliepredikers actief. Het christendom groeide, maar het bleef gevaarlijk om christen te zijn. De diensten die op zondag werden georganiseerd werden vaak in het geheim gehouden.

Er werden in die tijd zeer veel goden vereerd door de mensen. Generaals namen vaak hun eigen collectie godheden mee naar Rome vanaf de grenzen van het rijk, waar ze andere volken hadden overwonnen. Zo kwamen er steeds meer godheden bij die allemaal leeg en waardeloos waren. Daarom voelden de mensen in het rijk zich aangetrokken tot het christendom. De boodschap van het christendom raakte de harten dieper, door de verkondiging van de vergeving van zonden.

Opdracht 1

Het dienen van afgoden is van alle tijden. Je komt het door de hele Bijbel heen tegen.



- a. Hoe komt het dat mensen graag afgoden dienen?
- b. Geef drie voorbeelden van moderne afgoden?
- c. Waarom zijn dit afgoden?
- d. Bedenk eens een mooie definitie van het woord 'afgoderij'.
- e. Schrijf de definitie op van afgoderij uit de Heidelbergse Catechismus (vraag en antwoord 95)
- f. Waarop stel jij je vertrouwen?
- g. Wat betekent het dat afgoden 'leeg' zijn?
- h. Wat is dan het verschil met de God van de Bijbel?

De groei van het christendom werd een halt toegeroepen toen een aantal belangrijke mensen zei dat de tegenslagen in het Romeinse rijk veroorzaakt werden omdat de goden zich verwaarloosd voelden. Zij ontvingen namelijk niet meer de dagelijkse offers van al die mensen die christen werden. Daarom braken er in het jaar 249 onder keizer Decius nieuwe vervolgingen los, waarbij de christenen gedwongen werden om een offer voor de keizer te brengen. De straf op weigering bestond uit gevangenschap en foltering. In 257 kwamen er vervolgingen onder keizer Valerianus, die zich speciaal richtten op de leiders van de kerk. Onrust aan de grenzen van het rijk dwong de keizer echter om te stoppen met deze vervolgingen.

Keizer Diocletianus heeft het bestuur van het Romeinse rijk veranderd. Hij heeft het rijk in vier stukken verdeeld. In alle vier de stukken kwam een heerser. Nu kon hij zich mooi richten op de vervolging van de christenen. De zaak werd goed doordacht en richtte zich op de vernietiging van de gebouwen, de inlevering van de geschriften en de gevangenneming van de geestelijken. Aanhangers van het christendom verloren hun banen en hun rechten en christelijke slaven mochten nooit vrij komen. De actie begon in het jaar 303 en duurde tot het jaar 311. Nog nooit was de kerk zo zwaar vervolgd. De zoon van Diocletianus, Galerius, zag in dat ondanks deze vervolgingen de kerk toch standhield. Hij beval op zijn sterfbed dat de vervolgingen moesten stoppen. Er kwam een nieuwe keizer. Zijn naam: Constantijn!

Constantijn de grote

Constantijn werd keizer, maar er was nog een persoon die keizer wilde worden. Dat was Maxentius. Maxentius woonde in Rome en Constantijn trok met zijn legers op naar Rome om het gevecht met Maxentius aan te gaan. Een legende zegt dat Constantijn vlak voor Rome een visioen heeft gekregen. Hij zag in de lucht een stralend kruis met de woorden: Overwin in dit teken. De volgende dag liet Constantijn dit nieuwe teken aanbrengen op al zijn vaandels, schilden, helmen en munten. Het teken bestond uit een X en een P. Dit zijn de eerste twee Griekse letters van de naam Christus. Bij Rome versloeg Constantijn het leger van Maxentius en wist alleenheerser te worden over het westelijk gedeelte van het Romeinse Rijk. In het Oostelijke deel wist zijn zwager Licinius de macht te grijpen.



In het jaar 313 kwamen Constantijn en Licinius bij elkaar in Milaan. Daar hebben ze met elkaar het volgende afgesproken:

- Het christendom is een toegestane godsdienst in het hele Romeinse rijk.
- Alles wat van de christenen is afgepakt moet worden teruggegeven.
- Alles van de christenen wat is verwoest moet worden vergoed.

Deze afspraak noemen we het **Edict van Milaan**.

Langzaam voerde Constantijn het christendom in. Hij werd door de kerkelijke leiders bij allerlei zaken betrokken. In het jaar 324 versloeg hij zijn zwager Licinius en werd zo alleenheerser over het hele Romeinse rijk. Hij maakt de kerk tot een staatskerk. Constantijn bemoeit zich ook met interne zaken van de kerk. Hij vindt het zijn verantwoordelijkheid om te zorgen voor kerkelijke eenheid.

Constantijn heeft voor het christendom een aantal heel belangrijke dingen gedaan:

1. In het jaar 321 heeft hij de eerste dag van de week, de zondag, tot officiële rustdag verklaart.
2. Het heidense midwinterfeest heeft hij omgevormd tot het feest ter herinnering aan de geboorte van Christus. Het kerstfeest dus.

In het jaar 337 is Constantijn gestorven. Vlak voor zijn dood liet hij zich dopen. Dat kwam vaker voor, want dat leek het veiligste. De doop wiste namelijk alle vooraf begane zonden weg.

Keizer Constantijn is van grote betekenis geweest voor het christendom. Het grote Romeinse rijk was in een tijdsbestek van ongeveer 25 jaar een christenrijk geworden. Wie had dat ooit kunnen denken? Hij wordt daarom Constantijn de Grote genoemd. Hij was het middel in Gods hand, waardoor het christendom de vrijheid kreeg. God zorgt voor zijn kerk, en hoe!

Opdracht 2



- a. Het symbool van het Romeinse rijk (de adelaar) werd door Constantijn vervangen door een X en een P door elkaar geschreven. Wat betekenen deze letters? Weet je ook welke Griekse letters het zijn?
- b. Waarom vieren wij kerst op 25 december? Is Jezus in de winter geboren?
- c. Wat is het nadeel van een staatskerk? Wat het voordeel?
- d. In de tijd van Constantijn lieten veel mensen zich dopen op hun sterfbed. Nu worden in veel kerken juist baby's gedoopt. Bespreek in een groepje wat de beste tijd is om gedoopt te worden.

Arius en Athanasius

Arius was een belangrijke geestelijke uit Egypte. Hij leerde dat er maar één God was, namelijk God de Vader, en dat Christus het eerste en hoogste schepsel van God was. Jezus was belangrijker dan mensen. Daarom mocht Jezus ook de eretitel 'Zoon van God' dragen. Deze uitleg klinkt heel logisch, maar is erg gevaarlijk. Er ontstond grote onrust in de kerk.

In het jaar 325 riep keizer Constantijn de Grote een concilie bij elkaar. Hij wilde de rust in het Romeinse rijk bewaren. Op deze vergadering werd de leer van Arius behandeld. Er waren vele tegenstanders. Er ontstaat zelfs ruzie. Toen Constantijn ontdekte dat de meerderheid tegen Arius was is Arius veroordeeld. Het concilie heeft de volgende leer vastgesteld:

- De Zoon is volkomen één met de Vader. Er werd verklaard dat de Zoon 'één van wezen' is met de Vader.

Na het concilie wordt de verdeeldheid alleen maar groter. De rust waar de keizer op uit was kwam er niet. Constantijn geeft Arius en zijn aanhangers meer ruimte. Eén van de felste bestrijders van de leer van Arius is de bisschop van Alexandrië: Athanasius. Hij probeert de kerk te beschermen tegen de dwaalleer van Arius. Hij benoemt drie belangrijke punten:

1. De Zoon is geboren uit de Vader vóór alle eeuwen.
2. Christus is niet ondergeschikt aan de Vader, maar gelijk aan de Vader. De Vader, de Zoon en de Heilige Geest vormen één heilige God.
3. Een waar geloof erkent Christus als Gods Zoon en als mens.

De strijd duurt voort tot 381. In dat jaar wordt er een tweede concilie georganiseerd, het concilie van Constantinopel. Op dit concilie wordt de leer van Arius definitief veroordeeld. De geloofsbelijdenis van Nicea wordt aangevuld. Vanaf die tijd wordt er gesproken over de drie-enige God.

Opdracht 3



- Wat is het gevaar van de leer van Arius?
- Leg uit wat het betekent dat we belijden dat de Zoon 'één van wezen' is met de Vader.
- Probeer elkaar uit te leggen hoe je de drie-eenheid moet zien.
- Hiernaast zie je de geloofsbelijdenis van Nicea. Lees deze door en onderstreep de woorden en zinnen die je niet begrijpt.
- Wat heb je aan een geloofsbelijdenis?



Geloofsbelijdenis van Nicea

Wij geloven in één God, de almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.

En in één Here Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader voor alle eeuwen, God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God; geboren, niet geschapen, één van wezen met de Vader; door Hem zijn alle dingen geworden.

Terwille van ons mensen en van ons behoud is Hij neergedaald uit de hemel en vlees geworden door de Heilige Geest uit de maagd Maria en is een mens geworden. Hij is ook voor ons gekruisigd onder Pontius Pilatus, heeft geleden, is begraven. Op de derde dag is Hij opgestaan overeenkomstig de Schriften. Hij is opgevaren naar de hemel, zit aan de rechterhand van de Vader en zal in heerlijkheid weerkomen om te oordelen de levenden en de doden. En zijn rijk zal geen einde hebben.

En in de Heilige Geest, die Here is en levend maakt, die van de Vader en de Zoon uitgaat, die samen met de Vader en de Zoon aanbeden en verheerlijkt wordt, die gesproken heeft door de profeten.

En een heilige, algemene en apostolische kerk.

Wij belijden een doop tot vergeving van de zonden.

Wij verwachten de opstanding van de doden en het leven van de komende eeuw.

Amen.

5. Kerkvader Aurelius Augustinus

Opdracht 1



- Werk in groepjes. Bespreek met elkaar of je beroemd zou willen zijn? Waarin zou je beroemd willen zijn? Wie heeft wel eens aan een talentenshow meegedaan?
- Schrijf op een papier wat volgens jullie een kerkvader is?
- Ga daarna op internet zoeken of je definitie van kerkvader klopt, pas eventueel je antwoord aan.
- Hoe komt het dat we sommige mensen van vroeger nog wel kennen en anderen niet?
- Waarom werd volgens jullie een kerkvader beroemd?

Een hele bekende en beroemde kerkvader is Aurelius Augustinus. Hij heeft boeken geschreven die nog steeds gelezen worden.

Geboortejaar:	13 november 354
Geboorteplaats:	Thagaste, Noord-Afrika
Naam vader:	Patricius
Beroep vader:	officier in het Romeinse leger
Naam moeder:	Monica
Beroep moeder:	-

Tegenwoordig heet Thagaste Souk Ahras. Dit ligt in Algerije.

De moeder van Augustinus is een christen. Ze probeert Augustinus ook het christelijk leven voor te leven maar Augustinus geeft er niet veel om. Zijn vader is ook geen christen. Maar vlak voordat zijn vader sterft wordt hij toch nog gedoopt. Zijn vader sterft als Augustinus 16 jaar is.

Opdracht 2



Klassengesprek. Hoe is het/ zou het zijn als je binnen een gezin niet allemaal dezelfde godsdienst hebt?

Augustinus gaat naar school. Zijn vader wil namelijk dat hij goede diploma's haalt en later een goed beroep kan krijgen. Maar op de lagere school heeft hij het helemaal niet naar zijn zin. Zijn meester slaat hem maar als hij dat aan zijn ouders verteld lachen ze het een beetje weg. Zelf zegt Augustinus: "Vervolgens werd ik op school gedaan om lezen en schrijven te leren, dingen waarvan ik, arm kind, het nut niet kende. Niettemin kreeg ik klappen, iedere keer dat ik traag in het leren was." (Belijdenissen, eerste boek, IX, 14).

We weten zoveel over Augustinus omdat hij op zijn 50^e een biografie heeft geschreven. Zijn hele levensgeschiedenis is te lezen in zijn boek *Confessiones* (Belijdenissen)

In plaats van naar school gaan wil hij liever spelen en kattenkwaad uithalen. Zo is het ook begonnen dat hij ging stelen. In zijn studententijd wordt het er niet beter op. Zijn studententijd speelt zich vooral af in de grote stad Carthago. Hij krijgt op zijn 18^e een vriendin en ook al snel een zoon (Adeodatus). Hij geniet van alles, vooral van vrouwen, seks en alcohol. Ondanks dat hij er op los leeft haalt hij toch zijn diploma. Daarnaast wordt hij ook lid van een sekte, de Manicheeërs. Hij zoekt namelijk het vrome goede leven en naar de zin van het leven. Zijn moeder heeft veel verdriet om haar zoon, ze is bang dat het helemaal de verkeerde kant op gaat en dat hij niks te maken wil hebben met God. Elke dag bidt ze voor hem.

Opdracht 3



- Ken jij mensen waarvoor je zou kunnen bidden omdat ze God kwijt zijn?
- Heeft het wel zin om te blijven bidden? Tip: Romeinen 12: 9 - 13

Na zijn studie wordt Augustinus leraar in de retorica. Hij doet dit in Carthago en gaat daarom ook wonen in deze stad. Hij is dan 22 jaar (dus in het jaar 376). Ondanks dat hij nog behoorlijk jong is kijken veel mensen tegen hem op. Augustinus is nog steeds lid van de Manicheeërs maar merkt dat hij helemaal geen rust vindt. Hij kan niet voldoen aan de opdrachten die de sekte hem oplegt en merkt dat hij nog steeds in de macht van de duisternis is.

Manicheeërs / Manicheïsme

Manicheeërs zijn volgelingen van de profeet Mani, uit Perzië. Mani zag zichzelf als de Verlosser. Mani is in 277 overleden door de marteldood.

Ze geloven:

- ♦ **niet** in het Oude Testament.
- ♦ dat God een geest is, maar niet een mens (dus Jezus is geen God).
- ♦ dat je je niet moet bezighouden met lichamelijke dingen.
- ♦ Dat er een strijd gaande is tussen het licht en de duisternis. Uiteindelijk worden licht en duisternis gescheiden en leven ze apart van elkaar.

Opdracht 4



- Waarom is de leer van de Manicheeërs niet goed?
- De Manicheeërs moeten aan veel dingen voldoen. Kennen wij ook een bepaalde druk om te presteren?

In het jaar 383 gaat hij naar Rome. Hij wil meer van de wereld zien en gaat nog steeds op zoek naar rust. Als hij daar is krijgt hij al snel een baan aangeboden maar daarvoor moet hij naar Milaan. In 384 vertrekt hij dan naar Milaan en wordt ook daar leraar in de retorica. Hij heeft het hier goed. Zijn moeder reist hem achterna. Zo woont Augustinus een tijd in een groot huis samen met zijn vriendin, zoon, moeder en vrienden. In Milaan ontmoet Augustinus bisschop Ambrosius. Zodoende gaat hij een aantal keren mee naar de kerk. De preken van Ambrosius zetten Augustinus aan het denken: zou de Bijbel toch waarheid zijn? Maar Augustinus komt nog niet tot bekering. Het kost hem moeite om het Manicheïsme achter zich te laten. Zijn moeder zocht ook contact met Ambrosius. Ze vroeg de bisschop om hulp want ze maakte zich zorgen om Augustinus. De bisschop luisterde goed naar Monica en zei uiteindelijk: “wees er zeker van dat een kind van zulke gebeden niet verloren kan gaan” (uit het boek ‘de eerste christenen’, geschreven door A. Vogelaar-van Amersfoort, blz. 77)

Opdracht 5



- a. Maak groepjes van maximaal 3 personen.
- b. Zoek informatie over de bekering van Augustinus. Gebruik de volgende internetsites:



http://www.apologetique.org/nl/artikelen/mens/geschiedenis/kerkgeschiedenis/TWM_bekering_augustinus.htm#Augustinus' bekering

http://nl.wikipedia.org/wiki/Augustinus_van_Hippo

<http://home.solcon.nl/langeveld/keerpunt/a/augustinus-onrustig.htm>



- c. Maak een keuze uit de volgende werkvormen:
 - ◆ Beeld in 6 tekeningen de bekering van Augustinus uit. Hierin wordt duidelijk hoe Augustinus tot bekering komt en welke Bijbeltekst hem uiteindelijk heeft overtuigd van het feit dat Jezus ook zijn Redder is.
 - ◆ Maak een toneelstukje waarin je de bekering van Augustinus uitbeeld. De Bijbeltekst die Augustinus las toen hij zich bekeerde moet ook terugkomen in het toneelstukje.
 - ◆ Maak een Prezi waarin je zowel met tekst als met plaatjes de bekering van Augustinus duidelijk maakt. Maak hierin ook duidelijk welke Bijbeltekst uiteindelijk Augustinus bekend maakte met Gods grote genade.

Opdracht 6



- a. Wat vind jij van de bekering van Augustinus?
- b. In 387 wordt Augustinus en ook zijn zoon Adeodatus door bisschop Ambrosius gedoopt. Heb jij wel eens meegemaakt dat mensen zich op latere leeftijd bekeerden en lieten dopen?
- c. Wat vind jij van de volgende stelling: je moet je elke dag bekeren!

Na zijn bekering en doop wil hij samen met zijn moeder en zoon terug naar Thagaste. Daar wil hij de rust hebben om in de Bijbel te studeren. Onderweg sterft zijn moeder. Daardoor blijft Augustinus nog een jaar in Rome. Maar na een jaar, in 387, gaat hij dan toch samen met zijn zoon naar Thagaste. In Thagaste sticht hij samen met zijn zoon een kloostergemeenschap. Maar na korte tijd sterft ook de zoon van Augustinus op jonge leeftijd.

In 396 wordt hij bisschop van Hippo. Hij preekt veel, zorgt voor de mensen in zijn gemeente en blijft ook schrijven.

Hij schrijft veel boeken en preken. Deze boeken zijn in veel talen vertaald waardoor we nog steeds kunnen lezen over Augustinus en zijn ideeën. De bekendste boeken zijn:

- ◆ Confessiones, de Belijdenissen
- ◆ De Civitate Dei, Over de Stad van God

Hij schrijft veel omdat hij de mensen wil waarschuwen voor dwalingen. Zo schrijft hij tegen de Manicheeërs en tegen Pelagius. Pelagius is een Ierse monnik. Hij zegt dat elk mens helemaal zonder zonden geboren wordt. Hij wil dus niks weten van de erfzonde. Ook beweert hij dat de mens zichzelf kan redden door het goede te doen en niet het kwade.

Confessiones = de Belijdenissen

Dit is een autobiografie. Augustinus schrijft zijn hele levensverhaal op. Het heet Belijdenissen omdat hij belijdenis van zijn zonden wil doen voor God. Daarom schrijft hij ook over zijn zonden, bekering en dankbaarheid richting God.

Opdracht 7



- a. Maak groepjes van 3.
- b. Beantwoord de volgende vragen:
 1. Waarom zijn Augustinus en Pelagius het niet eens met elkaar? Beschrijf duidelijk wat de mening van Pelagius is en wat de mening van Augustinus is. Gebruik in elk geval: [http://nl.wikipedia.org/wiki/Pelagius_\(monnik\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Pelagius_(monnik))
 2. Leg uit met wie jij het eens bent? Kijk eens naar de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 15: <http://members.home.nl/a.janssen/evangelie/ngb.html> en Romeinen 5 : 19.



Opdracht 8



- a. Luister naar het volgende nummer over het Nieuw Jeruzalem:

http://www.youtube.com/watch?v=U6HFBk_z_g



- b. Kijk jij uit naar het Nieuw Jeruzalem? Waarom wel of waarom niet?

Opdracht 9



Schrijf je eigen biografie, net zoals Augustinus heeft gedaan. Probeer vooral te schrijven over je geloof. Op welke momenten heb je God ervaren? Op welke momenten was je boos op God? Zijn er tijden geweest dat je God niet wilde kennen?

De Civitate Dei = over de Stad van God

Dit boek schrijft Augustinus naar aanleiding van de val van Rome in 410. Rome is ingenomen door de Gothen onder leiding van koning Alarik. De inwoners van Rome zijn boos en vragen aan Augustinus waarom God de Gothen niet had tegengehouden? Rome was toch de stad van God? De heidenen wilden de christen de schuld geven van de val van Rome, het zou een straf van de goden zijn.

In dit boek schrijft Augustinus dat God nergens op aarde Zijn stad heeft. Hij verwijst dan naar het Hemelse Jeruzalem waar je uiteindelijk als christenen zult wonen. Zolang we daar op wachten is de kerk Gods stad. Want daar is God en kunnen de christenen samenkomen.

Opdracht 10



Maak een woordweb over het leven van Augustinus. Als je het goed doet dan krijg je een mooi overzicht van dit hoofdstuk. Dit kan je erg helpen bij het leren van je repetitie. Gebruik www.popplet.com.

In de 3^e en 4^e eeuw was er veel christenvervolging. Er waren tijdens die vervolgingen christenen die niet meer naar de kerk durfden. Sommige christenen hebben zelfs in het openbaar wel eens gezegd dat ze niet meer geloofden omdat ze bang waren gemarteld te worden. De donatisten (aanhangers van Donatus) vonden dit laf en wilden deze mensen niet meer toelaten in de kerk. Augustinus beweerde dat elke zondaar altijd weer bij Jezus terug mag komen en dus ook in de kerk. Toen er op een dag een bisschop werd aangewezen in de Rooms-Katholieke kerk die ook tijdens de vervolgingen God ontrouw was geweest werden de donatisten zo kwaad dat ze niet meer mee wilden doen met de Rooms-Katholieke kerk en begonnen dus een eigen kerk/sekte.

Deze ruzie tussen de Donatisten en de Rooms-Katholieke kerk wilden ze uitvechten tijdens een conferentie. Deze conferentie vond plaats in het jaar 410 in Carthago. Er kwamen 279 donatisten en 281 rooms-katholieken bij elkaar. Augustinus verdedigde de Rooms-Katholieke kerk. Hij gaf aan dat iemand die zich had bekeerd wel weer bisschop mag worden. En dat als je bent gedoopt door zo iemand je doop helemaal goed. Donatus beweerde namelijk dat je doop dan niet echt was geweest. Hij ging daarom iedereen opnieuw dopen. Augustinus vond dit een kwalijke zaak. Als God iemand had gedoopt hoeft dat niet weer opnieuw. Het maakt namelijk niet uit wie jou doopt, het gaat er om dat God een verbond met je aangaat.

Sekte

Een sekte is een godsdienstige beweging die afwijkt van een grotere godsdienstige gemeenschap. Wordt vaak gesticht door een charismatisch leider die een nieuwe leer verkondigt, deze leer gaat meestal boven de bijbel en de leider van de sekte wordt soms aanzien als de nieuwe messias. De leider laat zich niet in vraag stellen door zijn achterban. De sekteleiden hebben verplichtingen t.o.v. de sekte en worden hier streng op gecontroleerd, de term "vrije wil" is meestal ver te bespeuren.

<http://encycloplex.com/sekte/>

Na deze conferentie heeft het Donatisme nog ongeveer 10 jaar bestaan.

Opdracht 11



- Wat vind jij van de Donatisten? Praat hierover met een aantal klasgenoten.
- Praat eens over de volgende stelling: Als er vervolgingen zijn is het moeilijk om toch in God te blijven geloven.
- Ben jij het met Augustinus of met de Donatisten eens? Waarom?
- Wat is er zo gevaarlijk aan een sekte?

In 430 wordt Augustinus ziek. Op dit moment wordt ook de stad Hippo belegerd door de Vandalen onder leiding van koning Genserik. Augustinus sterft en wordt begraven in Pavia in Italië.

Verdieping: volksverhuizing

Nadat in 410 koning Alarik met zijn leger Rome had aangevallen en geplunderd stond de wereld op zijn kop. Het Romeinse Rijk had altijd al ruzie met barbaren die een stuk van het Romeinse Rijk wilden innemen. Twee sterke keizers, Diocletianus en Constantijn, hebben veel gedaan om het Rijk bijeen te houden. Ze hebben de barbaren de mogelijkheid gegeven om zich in het Rijk te vestigen. Ook mochten de barbaren bij het Romeinse leger. Dit was het begin van de volksverhuizing.

Barbaar

Een barbaar is iemand die geen Latijn of Grieks spreekt.

Een eeuw later ging de volksverhuizing verder. De Hunnen (een volk uit Midden-Azië) vielen vanuit het westen het Romeinse Rijk aan waar op dat moment de Oost-Goten leefden. De Oost-Goten moesten daarom een ander gebied veroveren en vielen op hun beurt weer een ander volk aan. Zo ontstond een kettingreactie, alle volken gingen op zoek naar een ander gebied.

Inmiddels waren er erg veel barbaren in het Romeinse Rijk. Vanaf nu had je weinig aanvallen meer van buitenaf maar ontstond er meer onenigheid in het Rijk. Zo had je bijvoorbeeld Atilla de Hun. Zijn bijnaam, "Gesel Gods" maakt duidelijk dat het geen lieverdje was. Atilla trok in 452 Italië binnen om daar een groot aantal steden te plunderen waaronder Milaan. Hij wilde door naar Rome maar sloeg eerst een kamp op bij het Gardameer. Uiteindelijk trok Atilla zich terug. Waarom dit precies was weet men niet. Misschien omdat Paus Leo de Grote hem had overgehaald niet door te gaan naar Rome of omdat hij bang was voor de pest die op dat moment in Rome uitbrak. Rome is in elk geval niet veroverd door de Hunnen. Hierdoor was Paus Leo de Grote een held voor de inwoners van Rome en zo bleef de kerk in Rome ook gespaard. Atilla kreeg geen tweede kans om Rome alsnog te veroveren want in 453 is Atilla gestorven.



(http://www.histotheek.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=2396&Itemid=67)

Na deze hele volksverhuizing was de westelijke helft van het Romeinse Rijk bijna helemaal opgegaan in kleine barbaarse koninkrijkes. Het Romeinse Rijk bestaat nu alleen in het Oosten met Constantinopel als hoofdstad. We noemen dit ook wel het Byzantijnse Rijk.

Rond 500 probeerde koning Theodorik de Grote (koning van onder andere Italië) de Romeinen en de barbaren te verenigen. Toch lukt dit niet helemaal omdat Theodorik een aanhanger is van Arius en de Romeinen willen katholiek blijven.

Theodorik was een bondgenoot van Clovis. Clovis was aan de macht in Gallië. Ze hielpen elkaar in de oorlog tegen de Visigoten. Clovis was een christen die leefde naar de belijdenis van Nicea. Niet iedereen vertrouwde Clovis, ondanks dat hij christen was, was hij erg wreed en voerde erg veel oorlog. Aan de andere kant moest het volk alle Germaanse afgoden weg doen. Op die manier kwam er meer ruimte voor het evangelie.

6. Paus Gregorius

In de tijd van het Romeinse Rijk is ook de paus in opkomst. Rome is hierin erg belangrijk geweest. Een concilie had bepaald dat er vijf bisdommen waren met speciaal gezag: Rome, Jeruzalem, Alexandrië, Antiochië en Constantinopel. Rome ligt in het westelijk deel van het Romeinse Rijk en de andere vier in het oostelijke deel. Voor het westen is Rome dus heel erg belangrijk. Zo begon het ook dat de bisschop van Rome zich de belangrijkste voelde aangezien hij de opvolger was van Petrus. In de Bijbel staat namelijk dat Petrus de rots is waarop de kerk gebouwd zal worden. En aangezien Petrus in Rome begraven ligt wordt de bisschop van Rome al snel paus genoemd aangezien hij de vader van de kerk is. Hij heeft daarom ook veel te zeggen.

In Italië zijn erg veel verschillende barbaarse koningen geweest. Het pausdom zorgde dan voor wat stabiliteit.

Opdracht 1



- Lees Mattheüs 18: 13-20 en schrijf in een paar zinnen wat hier staat.
- Wat is de opdracht voor Petrus volgens deze tekst?
- Is het goed dat de paus zich vertegenwoordiger of plaatsvervanger van Christus op aarde noemt? Waarom wel of niet?
- De Rooms-Katholieke kerk heeft nog steeds een paus. Zoek op welke paus er nu is?
- Zoek op internet welke taken de paus tegenwoordig heeft?
- In de Rooms-Katholieke kerk heb je een hiërarchie. Zet de volgende woorden van belangrijk naar minder belangrijk:
Paus, Pastoor, Leken, Bisschoppen, Kardinaal/aartsbisschoppen, Priester

Paus = pappa of vader

De paus werd gezien als vader van de kerk. De paus is dan een soort vertegenwoordiger of plaatsvervanger van Christus op aarde.



Kloosters

Al heel vroeg in de geschiedenis zijn er mensen die zich afzonderen om God te dienen. Benedictus van Nursia ging in 520 bepaalde regels voor een klooster vastleggen. Daarom ken je ook nu nog steeds kloosters die leven naar de Benedictijner orde. De monniken in het klooster leven in eenvoud. Ze volgen een vast schema voor de dag, week en jaar. Ze waren op zoek naar wijsheid en heiligheid en wilden God daarmee eren. Naast het programma van gebed werd er gewerkt (zorg, onderwijs, overschrijven van teksten).

Bekende uitspraak van Benedictus: "Ora et labora" = bid en werk

Opdracht 2



Deze opdracht ga je samen met een klasgenoot doen. Klik op onderstaande link en lees goed de informatie die je daar kunt vinden. Uiteindelijk moet je een verhaal schrijven over het kloosterleven. Je krijgt hiervoor een cijfer.

http://www.studiogeschiedenis.nl/havovwo_ob/Themas/Thema3_Tijdvak3/B%20Opdrachten/Christendom%20in%20Europa/

Opdracht 3



Bekijk het volgende filmpje en beantwoord de volgende vragen:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20030623_klooster01

- Welke taken hadden de monniken?
- Waar komt het woord monnikenwerk vandaan?

Gregorius de Grote is zo'n paus geweest die voor stabiliteit zorgde. Eerst was hij een soort burgemeester van Rome. Maar toen hij veel geld had vanwege de erfenis van zijn vader trok hij het klooster in. Hij wilde eenvoudig leven.

Omdat hij de paus die toen regeerde van goede adviezen had voorzien vroegen ze Gregorius om de paus op te volgen. En dit gebeurde inderdaad in 590. Gregorius was de eerste monnik die paus werd!

Gregorius had de boeken van Augustinus gelezen. Hij was onder de indruk van het boek *Civitate Dei*. Gregorius ging wel erg ver, want hij dacht dat Augustinus bedoelde dat de kerk ook de wereld moest gaan regeren. Zo regelde Gregorius de financiën, watervoorziening, voedselvoorziening en politiedienst.

Paus Gregorius de Grote
leefde van 540 – 604.

Opdracht 4



Deze opdracht kun je maken in een groepje van drie of vier.

Noem drie gevaren als de paus zowel de kerk en het land bestuurd.

In de kerk zorgde Gregorius ook voor veel veranderingen. Zo kwam hij met een andere liturgie. Hij voerde de Gregoriaanse zang in. De mensen in de kerk hoefden nu niet meer veelstemmig te zingen maar kunnen nu éénstemmig zingen. In de Rooms-Katholieke kerk zingen ze vaak nog zoals Gregorius bedacht heeft.

Gregorius schreef ook veel boeken. Hierin schreef hij bijvoorbeeld over het vagevuur. Hij wist waarschijnlijk best dat het vagevuur een idee was van het Germaanse bijgeloof. Toch liet Gregorius het toe, waarschijnlijk om heidense Germanen te bekeren. Gregorius gaat hier in tegen de Bijbel.

Gregorius liet ook nog andere onbijbelse dingen toe:

- Er kwamen relikwieën in de kerk
- Hij liet voor een deel de leer van Pelagius toe
- Avondmaal was geen maaltijd meer maar het offer van de heilige mis
- Heiligen verering, bijvoorbeeld eren van martelaren

Gregorius vond het erg belangrijk dat het evangelie doorverteld werd. Hij werd ook wel de zendingspauz genoemd. Zo stuurde hij bijvoorbeeld monniken naar de

Vagevuur

Als een gelovige sterft komt hij eerst in het vagevuur. Dit is een plek tussen hemel en hel. Op die plek moet de gestorvene boeten voor zijn kleine zonden. Christus vergeeft namelijk alleen de grote zonden. Om zo snel mogelijk uit het vagevuur te komen kon de familie helpen door extra voorbede te doen of een extra mis te laten bedienen.

Germanen in West-Europa. Helaas namen deze monniken de gebruiken van Gregorius over, zo namen ze bijvoorbeeld relikwieën mee om de mensen te lokken.

Opdracht 5



- a Waarom is Gregorius de Grote zo belangrijk geweest voor de kerk?
- b Wat kun je inbrengen tegen de manier van evangeliseren van Gregorius?
- c De Bijbel spreekt niet over een vagevuur. Wat zegt de Bijbel over vergeving van zonden?
- d Zoek op internet een paar voorbeelden van relikwieën.
- e Luister naar een voorbeeld van Gregoriaanse zang. Wat vind je ervan?



<http://www.youtube.com/watch?v=csDfwmkxOdg>

7. De Islam

Opdracht 1

Geef van elk van onderstaande stellingen aan of je het ermee eens of oneens bent. Geef ook telkens aan waarom.

- a. *Ik wou dat de Islam niet bestond, daar hebben we alleen maar last van.*
- b. *De Islam is gevaarlijk.*
- c. *Allah is eigenlijk dezelfde als onze God.*
- d. *Moslims hebben Jezus harder nodig dan christenen.*

Rond het jaar 570 wordt Mohammed geboren in Mekka, een stad in wat nu Saoedi-Arabië is. Nog voor zijn geboorte sterft zijn vader. Als Mohammed ongeveer zes jaar oud is sterft ook zijn moeder. Zijn grootvader neemt Mohammed bij zich om hem verder op te voeden. Als ook hij sterft neemt zijn oom Abu Talib de verdere opvoeding van Mohammed voor zijn rekening.

Op 25 jarige leeftijd trouwt Mohammed met de koopmansweduwe Chadidja. Zij is 15 tot 20 jaar ouder dan Mohammed. Hij is voor haar als koopman actief. Uit dit huwelijk krijgt Mohammed vier dochters en waarschijnlijk drie zonen. Na het overlijden van Chadidja trouwt Mohammed tussen de negen en dertien andere vrouwen. Bovendien neemt hij nog een aantal bijvrouwen.

Rond zijn veertigste levensjaar, in het jaar 610, is Mohammed alleen in de grot al-Hira. Hier mediteert hij. In deze grot ontvangt hij zijn eerste openbaring van Allah. Wat er precies is gebeurt weet niemand. De overlevering zegt dat Mohammed klokken hoort luiden, een visioen ziet, een droom ontvangt, op de grond wordt geworpen en het gevoel heeft alsof hij gewurgd wordt. Hij wordt hiervan erg bang en denkt dat hij is bezeten door een boze geest. Zijn vrouw Chadidja weet hem er echter van te overtuigen dat hij door God is uitverkoren om de boodschap van de ene ware God aan zijn heidense landgenoten te verkondigen. Volgens de Koran heeft Mohammed niet rechtstreeks met God zelf gecommuniceerd, maar via de engel Gabriel (Djibril).

Tussen 610 en 622 verkondigt Mohammed zijn boodschap aan de inwoners van Mekka. Deze verkondiging concentreert zich op drie punten:

- Hij verkondigt dat er maar één God is.
- Hij verkondigt dat onrechtvaardigheid niet goed is. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn daden.
- Hij verkondigt dat God over iedereen zal oordelen in het hiernamaals. Dit oordeel gaat over wat je hebt gedaan in je leven.

Kalief

De opvolgers van de profeet Mohammed worden 'Kaliefen' genoemd. De eerste vier kaliefen staan bekend als de 'rechtgeleide' of 'rechtvaardige' kaliefen. Deze periode wordt gezien als de gouden eeuw van de Islam.

Mohammed ontvangt tijdens zijn verkondiging veel tegenstand. Alleen wat familieleden, armen en slaven luisteren naar wat hij zegt. De rijke mensen moeten hem niet en verwijten hem dat hij is bezeten door een geest. Ze houden hem voor een waarzegger of een magiër. Anderen zeggen dat hij zijn openbaringen door God zelf verzonnen heeft. Een uitzondering is de rijke en machtige Abu Bakr. Hij helpt Mohammed en wordt na zijn dood de eerste Kalief.

Een belangrijke reden dat er zoveel weerstand kwam was omdat de mensen in zeer veel goden geloofden. Dit leverde handelaren veel geld op. Mohammed verkondigde nu dat er maar één god bestaat. Als mensen daarin gaan geloven valt hun bron van inkomsten weg.

Koran

De Koran is het heilige boek van de Moslims. Deze is geschreven op basis van de openbaringen die Mohammed kreeg van de engel Gabriel. Aangenomen wordt dat Mohammed zelf niet kon lezen en schrijven. Anderen hebben de woorden voor hem opgeschreven. Na de dood van Mohammed circuleerden er verschillende geschriften. Pas in het jaar 651 is de Koran compleet.

Omdat Mohammed in Mekka weinig gehoor vindt, vertrekt hij in het jaar 622 met zijn trouwe helper Abu Bakr naar de stad Medina. Deze verhuizing wordt door Moslims gezien als het begin van de Islam. Voor hen is het jaar 622 het jaar 1 van de jaartelling. In Medina geloofden de mensen wel in de verkondiging van Mohammed. Hij werd daar een machtig politiek en militair leider. Vanuit Medina heeft de Islam zich uitgebreid. In het jaar 630 heeft Mohammed door een vreedzaam verzet Mekka gewonnen voor de Islam. In 632 is Mohammed gestorven. Abu Bakr is toen de nieuwe leider geworden.

Tussen de Islam en het Christendom zitten een heleboel verschillen. Het grote verschil is dat de Bijbel, het heilige Woord van God, spreekt over het evangelie van vergeving, genade en de liefde van God. Dat leidt tot een relatie met de Here Jezus door het werk van de Heilige Geest. Moslims kennen deze relatie niet. Jezus is voor hen geen Middelaar tussen God en mensen en geen Zoon van God. Zij zien Jezus alleen als een profeet.

Opdracht 2



Lees bovenstaande tekst nog eens goed door en zoek antwoord op de volgende vragen.

- In welke stad wordt Mohammed geboren?
- Welk beroep heeft Mohammed, voordat hij profeet werd?
- Op welke manier komt Mohammed aan zijn boodschap?
- Hoe komt het dat hij zoveel tegenstand krijgt?
- Waarom is Abu Bakr belangrijk voor Mohammed?
- In welk jaar begint de Islam volgens Moslims?
- Hoe heeft Mohammed uiteindelijk Mekka veroverd?
- Geef het verschil aan tussen hoe de Moslims Jezus zien en hoe de Christenen Jezus zien.

8. Evangelie in de Lage Landen

Willibrord (658 – 739)

Toen het evangelie Engeland had bereikt ging ook Engeland meehelpen met de zending. Zo ging in 690 een groep van 12 monniken onder leiding van Willibrord naar de Friezen. De Friezen hadden toen koning Radboud. Deze koning was een heiden en liet niet toe dat Willibrord het evangelie ging verkondigen. Willibrord vroeg aan de Frankische vorst Pippijn om dan aan de grens met de Friezen te mogen werken. Pippijn vond dit goed maar voordat Willibrord aan het werk gaat vraagt hij paus Sergius I in Rome om een zegen. Ter bemoediging krijgt Willibrord een aantal relikwieën mee.

Friezen

De Friezen zijn een Germaans volk. Veel mensen geloofden dus ook in de Germaanse goden.

Dan gaat Willibrord met zijn mannen naar de Zeeuwse eilanden en naar Antwerpen. Daar brengen ze dan de Blijde Boodschap en stichten ze kerkjes.

Vorst Pippijn was erg onder de indruk en stuurde Willibrord naar Rome waar hij de zegen krijgt om aartsbisschop van Utrecht te worden. Toen Willibrord terug kwam bleek dat koning Radboud het kerkje in Utrecht weer had vernield. Willibrord gaat dan naar Brabant en Limburg. Ondertussen was er ruzie tussen Pippijn en Radboud en uiteindelijk vertrekt Radboud. Hierdoor kan Willibrord in Utrecht weer een nieuwe kerk bouwen en in het Noorden het evangelie brengen.

Als in 714 Pippijn sterft grijpt Radboud zijn kans om alles te vernietigen wat Willibrord met zijn mannen had opgebouwd, maar gelukkig bleef de kerk in Utrecht dit keer wel heel. Willibrord moet wel vluchten, hij gaat naar Echternach.

In 719 sterft de Friese koning Radboud. Daarmee krijgt Willibrord alle ruimte om te evangeliseren onder de Friezen.

Willibrord sterft op 7 november in 739 in Echternach waar hij ook begraven wordt in de grafkelder van de basiliek.

Opdracht 1



Willibrord neemt best wel risico's om het evangelie bij de mensen te brengen. Hij doet dit met gevaar voor zijn leven. Bespreek met een klasgenoot of jij zo'n zendingsopdracht aan zou gaan.

Opdracht 2



Lees de tekst op de volgende site en geef antwoord op de volgende vragen:

<http://www.onzetaal.nl/taaladvies/advies/dagen-van-de-week>

- Welke dagen van de week zijn vernoemd naar een Germaanse god?
- Welke goden zijn het en geef een omschrijving van deze god.

Bonifatius (+/- 672 – 747)

Opdracht 3



Als inleiding op dit onderwerp kun je het volgende filmpje bekijken:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20040130_bonifatius01

Bonifatius gaat ook vanuit Engeland zending bedrijven in de Lage Landen. Zo gaat hij rond 716 naar Utrecht. Daar komt hij ok Willibrord tegen. Op één of andere manier mag Bonifatius wel evangeliseren in zijn gebied. Maar dit is maar tijdelijk, na een jaar moet ook Bonifatius stoppen. Maar na de dood van Radboud gaat Bonifatius samen met Willibrord de Blijde Boodschap brengen aan de Friezen.

Na een tijdje gaat Bonifatius naar Rome en krijgt hij van de paus een eigen zendingsgebied. Zo gaat hij naar drie Duitse gebieden: Beieren, Hessen en Thüringen. Bonifatius kreeg relikwieën mee om de Germanen te overtuigen van het evangelie.

Bonifatius heeft veel kerken en kloosters kunnen bouwen. Hij heeft veel heidenen bereikt en heidense gewoonten kunnen afbreken.

Donareik

Bonifatius heeft met een bijl de grote eik van Donar bij Geismar omgehakt. Donar is de hoofdgod van de Germanen. Hij wilde hiermee duidelijk maken dat ze moeten kiezen voor Christus. Daarom bouwde hij van het hout van de eik een kerkje.

Bekijk:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20040130_bonifatius02

Winfried

In ongeveer 672 werd Winfried geboren. Pas later, als hij van de paus de opdracht krijgt om te evangeliseren onder de Germanen krijgt hij de naam Bonifatius.

Bonifatius = hij die goed doet

In 747 wordt Bonifatius aartsbisschop van Mainz. Dit is hij niet heel lang want in 754 gaat hij terug naar Utrecht. Hij gaat weer naar de Friezen. Zo slaat hij zijn kamp op bij Dokkum. Hij is samen met zijn helpers hier gekomen om bekeerde Friezen te dopen. Op de dag dat Bonifatius en zijn helpers de mensen opwachten die gedoopt zouden worden, worden ze verrast door een groep heidense Friezen. Ze worden overvallen vermoord als martelaren. Bonifatius' laatste woorden voor zijn mannen zijn: 'wees niet bang voor hen die het lichaam doden'.

Zo sterft Bonifatius op 5 juni 754. Uiteindelijk is zijn lichaam naar Fulda gebracht. Daar ligt hij in het klooster dat hij zelf heeft gesticht.

Pas veel later is het zendingswerk in de Lage Landen voortgezet door Liudger, een Frieze prediker.

Opdracht 4



Wat zou Bonifatius bedoelen met zijn laatste woorden: wees niet bang voor hen die het lichaam doden?

Opdracht 5



Deze opdracht doe je met een klasgenoot. Je krijgt hier een cijfer voor.



Bekijk de aflevering 'God komt aan wal', een aflevering van de serie God in de Lage Landen van de EO, en beantwoord de volgende vragen.

<http://www.eo.nl/geloven/programma/godindelagelanden/aflevering-detail/god-komt-aan-wal/>

- vraag 1: Waarom gaat Willibrord de zending in?
- vraag 2: Wat was de droom van de moeder van Willibrord?
- vraag 3: Wat is de betekenis van de droom?
- vraag 4: Uit welke twee delen bestaan de Lage Landen?
- vraag 5: Waarom hebben volgens de evangelist in Rotterdam de Nederlanders het geloof niet nodig?
- vraag 6: Waarom is het moeilijk om te evangeliseren onder de Friezen?
- vraag 7: Waarom gaat Willibrord naar de paus in Rome?
- vraag 8: Geef van elke categorie relikwie een voorbeeld.
- vraag 9: Waarom neemt Willibrord relikwieën mee?
- vraag 10: Wat neemt Willibrord naast de relikwieën nog meer mee?
- vraag 11: Hoe probeert Willibrord de Friezen te overtuigen tot het christelijk geloof?
- vraag 12: Hoe is Jim Schilder tot bekering gekomen?
- vraag 13: Wat vindt je van zijn bekeringsverhaal?
- vraag 14: Hoe komt het dat Liudger wel succes heeft bij de zending onder de Friezen?
- vraag 15: Waarom moest Karel de Grote wachten op Liudger toen hij bij hem op bezoek kwam?
- vraag 16: Wat ontdekken ze bij een kerkrestauratie in een dorpje in Friesland?
- vraag 17: Waarom is deze ontdekking zo bijzonder?
- vraag 18: Veel kerken lopen leeg, welke kerk groeit wel?
- vraag 19: Hoe komt het volgens de dominee dat deze kerk wel groeit?
- vraag 20: Waarom zijn Willibrord, Bonifatius en Liudger zo belangrijk geweest?

Opdracht 6



Deze opdracht maak je in een tweetal.



1. Zoek op internet naar een zendingsorganisatie.
2. Maak een Prezi, glogster of poster van deze organisatie.
3. In jullie presentatie moet het volgende duidelijk worden:
 - De naam van de zendingsorganisatie
 - Wat is het doel van de zendingsorganisatie
 - Wat doen ze om dit doel te bereiken

9. Karel de Grote

Opdracht 1



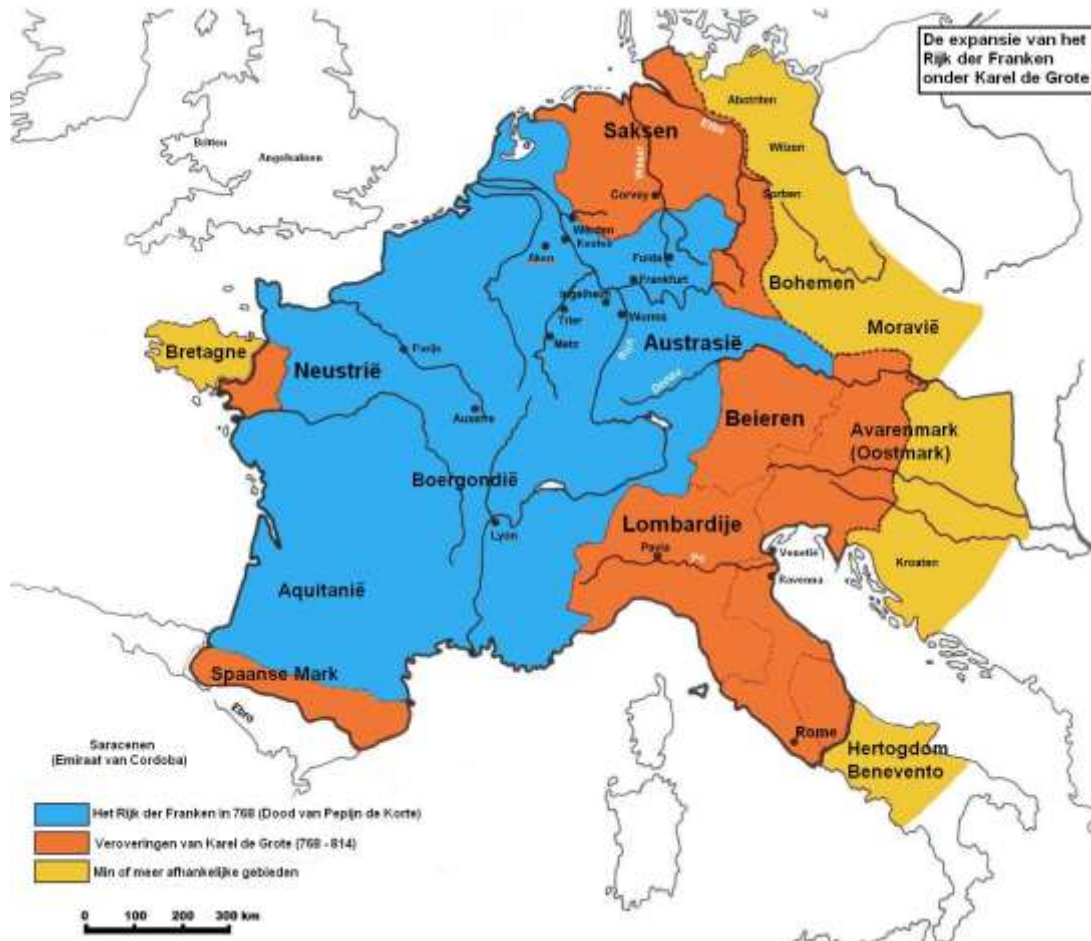
Bekijk het filmpje via de volgende link:

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20060508_kareldegrote01

- Wat is de reden dat Karel de bijnaam 'de Grote' krijgt?
- De inwoners van het veroverde gebied van de Saksen werden gedwongen om hun heidense praktijken te stoppen en christen te worden. Bedenk zoveel mogelijk redenen waarom Karel zo te werk ging.
- Geef aan wat je zelf vindt van deze manier van werken.
- Wat zegt de Bijbel over de manier waarop het evangelie verspreid moet worden? Zoek hier ook een Bijbeltekst bij.

Karel de Grote regeerde van 768 tot 814 over West-Europa. Hij las graag in Augustinus' boeken 'over de staat van God' en wilde die staat (zijn rijk) van harte dienen. Hij zag zijn rijk en de organisatie daarvan als een lichaam en de kerk was de ziel. Karel wilde een theocratie (Godsregering).

Karel was een Frankische koning. Hij stamde uit een familie die oorspronkelijk de Frankische koningsgoederen beheerde. De zogenaamde hofmeiers. Deze kregen steeds meer macht en steunden evangeliepredikers. Karel de Grote is hun beroemdste afstammeling.



Tijdens zijn regering heeft Karel veel gevochten. Hij heeft zijn rijk uitgebreid tot nagenoeg heel West-Europa, behalve Spanje en Portugal dat in de handen van de Moslims was. Na een strijd van ongeveer 30 jaar overwon hij de Saksen en voegde hen bij zijn rijk. Toen de Paus een keer bedreigd werd is Karel direct met zijn leger gekomen om hem te redden. Zo werd Italië en daarmee de ook de Paus onderdel van zijn rijk. Hij reisde veel door zijn rijk en stelde overal zogenaamde leenmannen aan. Deze regeerden namens Karel over een stuk van het rijk. Zo was Karel in staat om over dit enorme rijk te regeren.

Hoewel Karel zelf nauwelijks kon lezen en schrijven stimuleerde hij de verbetering van onderwijs in Europa. Hiervoor nam hij de Engelsman Alcuin in dienst die een soort reizende paleisschool moest leiden. Deze heeft het onderwijssysteem in Europa op een hoger plan gebracht. Het onderwijs werd veelal gegeven in kloosters en kerken.

Karel beschouwde de Paus als de belangrijkste inwoner van zijn rijk. Hij heeft zichzelf een toegewijd verdediger van de heilige kerk genoemd. Toen hij in het jaar 800 in Rome was werd hij op kerstdag plotseling door Paus Leo III tot keizer gekroond. Hiermee werd Karel formeel de opvolger van de West-Romeinse keizers. Waarom de Paus dit deed is onduidelijk. Het kan zijn omdat hij dankbaar was dat Karel hem zo geholpen had. Maar er wordt ook wel gedacht dat de Paus hiermee zichzelf boven Karel zette en dus een politiek machtsspelletje speelde. Karel was nu keizer, maar zelf zag hij zijn taak als die van koning David.

Karel de Grote is bijna 50 jaar aan de macht geweest. Hij heeft voor Europa veel betekend en de eenheid van Europa versterkt. Hij wordt daarom ook wel de Vader van Europa genoemd. In het jaar 814 is hij in Aken gestorven. Daar is ook zijn graf.

Na Karel de Grote volgde zijn zoon Lodewijk de Vrome hem op.

Opdracht 2

Bekijk het filmpje via de volgende link: <http://www.youtube.com/watch?v=D8Gy8N9ObFw>

- a. Schrijf alles op wat je nog niet wist van Karel de Grote
- b. Karel bemoeide zich met de kerk en hoe die georganiseerd moest worden. Hij stelde zelf bisschoppen en priesters aan. Hoe is dat nu in Nederland geregeld?
- c. Vind je dat beter? Waarom wel/niet?

De Kruistochten

Na de regering van Karel de Grote werd de strijd om de macht tussen pausen en keizers heftiger. Geregeld werkten deze niet samen, maar bestreden elkaar juist om zelf maar de machtigste te zijn. Formeel had de keizer de politieke macht en was de Paus de leider van alle christenen. Het was echter de Paus die de keizers kroonde. Wie was er nu belangrijker? Eén ding is zeker. De strijd om de macht had soms niets meer met het dienen van God te maken. De kerk dwaalde dan ook steeds verder van het Woord van de Here vandaan.

De Moslims hadden na de dood van hun profeet Mohammed inmiddels grote delen van het Midden-Oosten en Afrika veroverd. Al sinds het jaar 638 hadden ze de stad Jeruzalem stevig in handen. Jeruzalem was een populair bedevaartsoort. Veel christenen bezochten de heilige plaatsen en dit werd door de Moslims toegelaten. Dat veranderde toen Palestina rond 1070 veroverd werd door een Turkse stam. Sinds die tijd werden de pelgrims slecht behandeld en klaagden hierover bij de Paus. In 1095 hield Paus Urbanus II een indringende toespraak. Hij sprak over de slechte behandeling van de pelgrims door de Moslims in het heilige land. Dit kon zo niet langer. Het graf van Christus moest bevrijd worden uit ongelovige handen. 'God wil het'! werd er geroepen. Deze leus werd door velen overgenomen. Ze lazen de volgende tekst in de Bijbel: *'Wie achter mij aan wil komen, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en mij volgen (Mattheüs 16 vers 24)*. Ze namen deze woorden letterlijk en maakten daarom kruizen op hun kleding. De oproep werd door predikers verspreid door Europa, vooral in Frankrijk en de lage landen. De Paus beloofde degenen die zo hun leven voor Christus wilden wagen kwijtschelding van kerkelijke straffen in de vorm van een aflaat en vergeving van de zonden. Je verwierf jezelf door dit offer een plaats in de hemel. Hierdoor nam het enthousiasme toe. Andere redenen om op deze missie te gaan waren het avontuur, de zucht naar rijkdom of een vlucht uit de moeilijkheden in eigen land. Vele duizenden gaven aan de oproep van de Paus gehoor en de gebeurtenissen die volgden ontpopten zich tot de meest zwarte bladzijden uit de geschiedenis van het christendom. Het begin van de kruistochten.

De eerste kruistocht begon in 1096. Een lange, ongeorganiseerde stoet mensen vatte de reis naar het heilige land aan. Ze wisten niet waar ze aan begonnen. Een grote groep joden werd voor de keus gezet: bekeren of de dood. De joden hadden immers de Here Jezus vermoord. Onderweg plunderden de kruisvaarders van de vijand. Velen stierven door uitputting. Achter hen kwam een beter georganiseerde groep onder leiding van de edelman Godfried van Bouillon. Deze had een leger op de been gebracht en trok zo op naar Jeruzalem. Van de 100.000 kruisvaarders van die eerste kruistocht zijn er slechts 15.000 aangekomen bij Jeruzalem. 85.000 hebben Jeruzalem nooit gezien, maar zijn onderweg bezweken door honger, dorst, ontberingen of gevechten met de Moslims. Met de overgebleven 15.000 man lukt het Godfried om Jeruzalem te veroveren. De kruisvaarders laten niemand in leven, islamitisch of joods, alles wordt over de kling gejaagd. Godfried weigert om koning te worden en wordt 'beschermers van het heilige graf'.

De moslims laten het er echter niet bij zitten. Nu er na de verovering van Jeruzalem veel kruisvaarders huiswaarts keren proberen zij het verloren gebied terug te winnen. Wanneer Europa hiervan hoort wordt er een nieuwe kruistocht georganiseerd. Deze komt tot de poorten van Damascus in Syrië en mislukt daar. Een schok gaat door de westerse wereld wanneer bekend wordt dat Saladin Jeruzalem heroverd heeft. Dit gebeurt in het jaar 1187. Een nieuwe kruistocht wordt op poten gezet, maar ook deze bereikt Jeruzalem niet.

In totaal zijn er zeven kruistochten geweest. Ook werden er tochten ondernomen naar andere groepen of gebieden die afweken van de kerkleer. Iedereen die zich niet hield aan de regels van de kerk kon met dit middel worden bestreden. In 1212 werd het plan gesteund om een Kinderkruistocht te organiseren. Duizenden kinderen werden op pad gestuurd. God zou de kinderen toch wel genadig zijn, zo dacht men. De kinderen, zouden het laatste stuk van de reis over zee per schip afleggen. Deze kruistocht is nooit aangekomen in Jeruzalem. Vele kinderen stierven door honger of epidemieën. De meesten echter kwamen in handen van slavenhandelaars en zijn in Afrika verkocht.

In 1291 eindigden de kruistochten. Bijna 200 jaar had het christendom geprobeerd met geweld zijn macht uit te breiden onder het mom van 'God wil het'. Tienduizenden mensen zijn om het leven gekomen. Niets is er bereikt.

Economisch hadden de kruistochten wel gevolgen. Men begon handel te drijven met de oosterse wereld. Hierdoor kwamen er allerlei nieuwe producten in Europa terecht. Ook hebben we verschillende uitvindingen te danken aan deze periode uit de geschiedenis, zoals het kompas.

Opdracht 3

Lees de tekst hierboven



- Geef drie redenen waarom mensen op kruistocht gingen.
- Wat betekent volgens jou de tekst uit Mattheüs 16 vers 24?
- Om welke reden stuurde de paus de mensen op kruistocht denk je?
- Waarom kwamen er maar zo weinig kruisvaarders aan bij Jeruzalem?
- Hoeveel kruistochten zijn er geweest?
- Welke moslimleider veroverde Jeruzalem van de christenen terug?
- Welke economische gevolgen hadden de kruistochten?

Opdracht 4

Bekijk het filmpje via de volgende link: <http://www.youtube.com/watch?v=oF2ufBtO2y0>



- Het ging tijdens de kruistochten om de verovering van de stad Jeruzalem. Van wie is deze stad? Van de Moslims, de Joden of de Christenen?
- Wat vind je van de groep mensen uit het filmpje die een kruistocht hebben gehouden om hun excuses aan te bieden?
- Wij veroordelen moslims vaak om de aanslagen die extremisten plegen. Moslims verwijten ons de kruistochten. Vind je dit terecht?

Huiswerkopdracht



Bekijk via eo.nl de aflevering van 'God in de lage landen' over de kruistochten. Je kunt ook onderstaande link kopiëren en plakken in je browser.

<http://www.eo.nl/geloven/programma/godindelagelanden/aflevering-detail/kruistochten/>